

**STANDARDY OCHRONY DZIECI
I OSÓB BEZBRONNYCH**

**PROWINCJA ZGROMADZENIA
SIÓSTR UCZENNIC BOSKIEGO MISTRZA**

Prot. nr 17/2024

DEKRET

Podczas posiedzenia zarządu, w dniu 12 sierpnia 2024 r. prowincjalnego Przełożona prowincjalna za zgodą swojej Rady, zatwierdziła

STANDARDY OCHRONY DZIECI I OSÓB BEZBRONNYCH W PROWINCJI ZGROMADZENIA SIÓSTR UCZENNIC BOSKIEGO MISTRZA

Zgodnie ze specyficzną misją zgromadzenia, wraz z całym Kościołem w Polsce, pragniemy dołożyć wszelkich starań, by w naszych domach zapewnić dzieciom oraz osobom bezbronny przyjazne i bezpieczne środowiska, w których będą one szanowane, doceniane i traktowane z godnością.

S.M. Damaris Suchenia

S. M. Damaris Suchenia
Przełożona prowincjalna

S. K. Klara Błaż

S. M. Klara Błaż
Sekretarka prowincjalna

Warszawa, 12 sierpnia 2024 r.

SPIS TREŚCI

Dekret zatwierdzający 2

Preambuła 4

Objaśnienia terminów 5

Cele standardów ochrony dzieci 7

Polityka bezpieczeństwa 7

1. Przyjmowanie gości 8

1.1. Zasady przyjmowania dzieci i/lub osób bezbronnych w domu zakonnym prowincji 8

1.2. Procedury przyjmowania dzieci i/lub osób bezbronnych w domu zakonnym prowincji 9

1.2.1 Grupa zorganizowana (której udostępniamy pomieszczenia lub gdy sami jesteśmy organizatorem) 9

1.2.2. Goście indywidualni 10

2. Procedury dotyczące osób odpowiedzialnych za dom rekolekcyjny i pracowników 11

2.1. Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi/osobami bezbronnymi 11

3. Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania 14

3.1. Wiedza o tym, jakie zachowania są już krzywdą, a jakie niewłaściwym zachowaniem 14

3.2. Zasady postępowania w sytuacji domniemanej krzywdy lub niewłaściwego postępowania (*ad intra*) 15

4. Zasady zgłaszania 17

4.1. Procedura postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania 18

4.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka 18

4.3. Procedura postępowania w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka 19

5. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym 20

5.1. Pomoc osobie bezpośrednio skrzywdzonej 20

5.2. Pomoc osobom bliskim osoby skrzywdzonej 20

5.3. Pomoc środowisku rówieśniczemu, w którym dokonana się krzywda (tzw. „ofiarom wtórnym”) 20

**ZAŁĄCZNIK 1 – ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI PRACOWNIK/WSPÓŁPRACOWNIK –
DZIECKO/OSOBA BEZBRONNA 21**

ZAŁĄCZNIK 2 – ZASADY KORZYSTANIA Z INTERNETU 22

**ZAŁĄCZNIK 3 – OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT,
INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA 25**

**ZAŁĄCZNIK 4 – OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA NA
SZKODĘ DZIECI 27**

ZAŁĄCZNIK 5 – OŚWIADCZENIE ORGANIZATORA REKOLEKCJI 28

ZAŁĄCZNIK 6 – WAŻNE KONTAKTY 29

ZAŁĄCZNIK 7 – SCHEMATY PROCEDUR INTERWENCJI 30

Preambuła

Opieka nad dziećmi zawsze musi być związana z troską o ich integralny i pełny rozwój, dobro, psychiczne, fizyczne i duchowe. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, objawiona w prawie Bożym i strzeżona zarówno przez prawo kościelne, jak i państwowe, winna stanowić źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdej osoby przebywającej w naszych domach zakonnych. Szczególna troska należy się dzieciom, osobom bezbronny i chorym, które chcemy wspierać i chronić przed każdym złem.

Kościół katolicki w Polsce od wielu lat buduje system prewencyjny, a standardy ochrony dzieci są jednym z jego elementów. W ten sposób Kościół pokazuje, że w realizowanej przez niego misji ewangelicznej zawsze najważniejsze jest dziecko i troska o jego dobro. Zapewnienie najłabszym i najmłodszym optymalnych warunków w naszych domach, w których mogą się formować, pogłębiać swoją duchowość i wiarę, to moralna powinność, za którą powinni być odpowiedzialni wszyscy dorośli. Dlatego też chcemy dołożyć wszelkich starań, by w naszych domach zapewnić dzieciom przyjazne i bezpieczne środowiska, w których będą one szanowane, doceniane, traktowane z godnością.

Opisane w dokumencie standardy ochrony dzieci opierają się zarówno na aktualnym ustawodawstwie prawa państwowego, jak i aktualnych normach i przepisach prawa kościelnego.

Standardy postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dzieci mają być rzeczywistym narzędziem budowania bezpiecznych środowisk wszędzie tam, gdzie przebywają dzieci.

Jako Zgromadzenie Sióstr Uczennic Boskiego Mistrza, zwanym dalej Zgromadzeniem, chcąc być wiernymi zachęcie założyciela ks. Jakuba Alberionego, pragniemy by nasze domy były miejscami gościnnymi na wzór domu z Betanii (por. Łk.10,38-42). Zgodnie ze specyficzną misją zgromadzenia naszą działalność są również centra Apostolstwa liturgicznego, w których służymy Kościołowi, głosząc Misterium Chrystusa otwarte na dialog ekumeniczny i religijny (por. *Reguła* 141). Dzięki naszemu świadectwu i szczególnej misji w Kościele lokalnym czy też w innych środowiskach pomagamy dzieciom, osobom młodym i dorosłym na nowo odkryć sens i wartość życia oraz wzrastać w zrozumieniu godności, jaką zostali obdarzeni dzięki przyjęciu sakramentów, zwłaszcza sakramentu chrztu św.

W naszych domach zakonnych w sposób kompleksowy i systemowy podjęliśmy wdrażanie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie systemu ich ochrony przed krzywdzeniem. Zawierają one wytyczne dotyczące tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne oraz jakie kroki należy podjąć w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa dzieci. Ustanowienie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych przed krzywdzeniem jest komunikatem zarówno dla każdej z sióstr, personelu, jak i dla dzieci oraz ich rodziców/opiekunów, że w codziennym funkcjonowaniu naszych domów zakonnych respektowane są wartości, które gwarantują bezpieczeństwo oraz fundamentalne prawa przynależne każdemu człowiekowi.

Objaśnienia terminów

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

przemoc wobec dziecka – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy.

dziecko – każda osoba poniżej **18. roku życia**.

przełożona prowincjalna – osoba mianowana przez kościelny organ prowadzący (Przełożoną Generalną), odpowiedzialna za bieżącą działalność Zgromadzenia i zatrudnionych w niej pracowników.

przełożona domu zakonnego – osoba mianowana przez przełożoną prowincjalną odpowiedzialna za wspólnotę lokalną

siostra zakonna – członkini zgromadzenia podlegająca przełożonej domu zakonnego w zakresie wypełnianych posług

pracownik – osoba zatrudniona w domu Zgromadzenia na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

wolontariusz, praktykant, stażysta – osoby realizujące zadania określone stosownym porozumieniem/umową w domu Zgromadzenia.

krzywdzenie dziecka – każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

przestępstwo na szkodę dziecka – przestępstwo, które bezpośrednio naruszyło lub zagroziło dobru prawnemu małoletniego (osoby do 18 r.ż.). Część czynów zabronionych to przestępstwa, które mogą być popełnione wyłącznie przeciwko dzieciom (np. wykorzystywanie seksualne z art. 200 Kodeksu karnego). Z uwagi na specyfikę obiektów zakwaterowania, w których łatwo można uzyskać możliwość odosobnienia, przestępstwami, do których najczęściej może dojść na ich terenie, mogą być przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w szczególności zgwałcenie (art. 197 k.k.), seksualne wykorzystanie niepoczytalności i bezradności (art. 198 k.k.), seksualne wykorzystanie zależności lub krytycznego położenia (art. 199 k.k.), seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15. roku życia (art. 200 k.k.), *grooming* (uwiedzenie dziecka za pomocą środków porozumiewania się na odległość – art. 200a k.k.).

przemoc fizyczna wobec dziecka – każda forma fizycznego przymusu lub przemocy ze strony rodzica lub opiekuna, czyli osoby odpowiedzialnej za dziecko, która prowadzi do urazu fizycznego lub psychicznego albo wiąże się z ryzykiem takiego urazu.

przemoc psychiczna (emocjonalna) wobec dziecka – nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a rodzicem lub opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.

cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, czatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, trolling), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (*cyberstalking*), ujawniania tajemnic (*outing*) itp.

wykorzystanie seksualne – wciąganie dziecka w sferę aktywności seksualnej, nieadekwatnej do jego etapu rozwojowego, w sferę działań, których ono nie rozumie i nie jest w stanie zaakceptować i które naruszają jednocześnie normy prawne i społeczne.

przemoc rówieśnicza – zjawisko polegające na agresywnym i celowym dręczeniu, nękanii czy prześladowaniu jednego lub kilku rówieśników w celu wywarcia na nich presji lub zadawania cierpienia. Może ona przybierać różne formy, w tym: fizyczna (uderzenia, pobicia, szarpanie, rzucanie przedmiotami); werbalna (wyzwiska, dogadywanie, ośmieszanie, oczernianie, grożenie); elektroniczna (wysyłanie złośliwych i obraźliwych wiadomości, publikowanie uciążliwych wpisów w Internecie lub ośmieszających materiałów video; relacyjna (wykluczanie z grupy, ignorowanie, negatywne nastawianie innych); materialna (kradzieże i różne wymuszenia, niszczenie rzeczy osobistych); seksualna – fizyczna i werbalna (wulgarnie określenia płci lub części ciała, niepożądany dotyk intymnych części ciała, seksualne aluzje i gesty, ściąganie komuś części ubrań, uporczywe przyglądanie się, robienie niechcianych zdjęć, obnażanie się, napastowanie i wymuszanie czynności seksualnych).

osoba odpowiedzialna za politykę ochrony wdrażająca standardy ochrony dzieci – Przełożona Prowincjalna sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci oraz ich aktualności.

osoba odpowiedzialna za ochronę dziecka – członkini Zgromadzenia lub inna wyznaczona osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń dotyczących zagrożenia dobru dziecka lub jego krzywdy i podejmowanie interwencji. W przypadku jej nieobecności inna osoba wskazana do zastępstwa na tym stanowisku.

osoba odpowiedzialna za udzielanie wsparcia dziecku – członkini Zgromadzenia lub inna wyznaczona osoba odpowiedzialna za udzielenie wsparcia dziecku.

dane osobowe dziecka – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię i nazwisko, wizerunek.

delegatka wyższej przełożonej ds. ochrony dzieci – osoba wyznaczona przez Przełożoną prowincjalną do przyjmowania zgłoszeń i dokonania wstępnego rozeznania w sprawie domniemanego wykorzystania seksualnego.

rejestr interwencji – dokumentacja zawierająca rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka uwzględniający informacje o zgłoszeniu ze wskazaniem osoby zgłaszającej, osoby podejrzewanej o krzywdzenie (opiekun, członek personelu, inne dziecko, inna osoba), rodzaju podjętej interwencji (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, wnioski o wgląd w sytuację rodziny, wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”), daty interwencji oraz dokumenty wytworzone podczas interwencji (m.in. notatki służbowe, karty interwencji, kopie zawiadomień/wniosków wysyłanych do właściwych służb).

Cele standardów ochrony dzieci

Standardy ochrony dzieci mają na celu:

ochronę dzieci, w tym godności

zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i ustalenie procedur udzielania im wsparcia;

zapewnienie personelowi niezbędnych informacji i kompetencji, aby umożliwić im wywiązywanie się z obowiązków w zakresie dbałości o dobro dzieci i ich ochronę;

zapewnienie dzieciom oraz ich rodzicom lub opiekunom niezbędnych informacji na temat zasad obowiązujących w prowincji oraz możliwości uzyskania wsparcia w sytuacji krzywdzenia;

informowanie dzieci, rodziców lub opiekunów o zaangażowaniu domu zakonnego w ochronę dzieci i zaproszenie ich do współpracy w budowaniu bezpiecznego środowiska.

Polityka bezpieczeństwa

(Stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w domu zakonnym).

W domu zakonnym została opracowana i wprowadzona w życie wewnętrzna Polityka ochrony dzieci/bezbronnych osób dorosłych dotycząca szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony osób przebywających w domu zakonnym.

Polityka dotyczy całego personelu (sióstr zakonnych, pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach organizacji).

Przełożona Prowincjalna zatwierdziła Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiadają przełożone poszczególnych domów zakonnych prowincji.

Polityka ochrony dzieci/osób bezbronnych jasno i kompleksowo określa:

- czynniki ryzyka i czynniki chroniące specyficzne dla domów zakonnych, w których przebywają dzieci i osoby bezbronne;
- zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
- zasady bezpiecznych relacji personel/dorosły – dziecko i dziecko – dziecko;
- zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci;
- zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
- dostosowania organizacyjne i fizyczne zmniejszające ryzyko wystąpienia jakiegokolwiek przemocy (kodeksy zachowań);
- sposób reagowania w domu zakonnym na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.

Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

Dokumenty opisujące politykę ochrony i bezpieczeństwa są stale dostępne do wglądu dla wszystkich pracowników oraz osób przebywających w domu zakonnym.

Dzieci/dorośle osoby bezbronne zostają zaznajomione z zasadami Polityki w sposób dostosowany do ich możliwości rozwojowych i intelektualnych.

1. Przyjmowanie gości

1.1. Zasady przyjmowania dzieci i/lub osób bezbronnych w domu zakonnym prowincji

Gości przyjmuje się za zgodą przełożonej w przeznaczonych do tego pomieszczeniach.

Dzieci przebywają w domu zakonnym prowincji pod opieką rodziców lub opiekunów faktycznych posiadających zgodę opiekunów prawnych. Natomiast dzieci nie mogą być przyjmowane samodzielnie w domu zakonnym prowincji.

Tożsamość dzieci i ich opiekunów potwierdza okazanie odpowiedniego dokumentu lub pisemnej zgody (więcej w kolejnych punktach: 1.2.1 i 1.2.2).

Goście zostają poinformowani o obowiązujących standardach ochrony dzieci w domach zakonnych. Wymagana jest akceptacja niniejszych standardów.

Osoby przebywające w domu, korzystające z gościnności, mają zapewnioną bezpieczną przestrzeń formacyjną i wypoczynkową.

Siostry zakonne, pracownicy i mieszkańcy domu okazują szacunek, wsparcie, życzliwość i potrzebną pomoc wszystkim gościom.

W relacjach gości i sióstr zakonnych czy pracowników obowiązują uprzejmość, przejrzystość, powściągliwość i prostota. Należy przestrzegać zasad obowiązujących w domu zakonnym.

Osoby przyjmowane są w miejscach dostępnych dla gości. Niedopuszczalne jest przebywanie gości w miejscach odosobnionych, wyłączonych z użytkowania lub zarezerwowanych dla innych osób lub celów (np. klauzura zakonna). Spotkania indywidualne odbywają się w bezpiecznej przestrzeni zapewniającej dyskrecję, ale nie przy drzwiach zamkniętych (tym bardziej nigdy na klucz).

Jeśli dom zakonny prowincji umożliwia dostęp do sieci Wi-Fi, to dzieci korzystają z niej za zgodą opiekunów.

W domach zakonnych prowincji jest zainstalowane oprogramowanie zabezpieczające oraz blokujące dostęp do treści nielegalnych, szkodliwych i nieodpowiednich dla dzieci.

Publikowanie wizerunku gości korzystających z pobytu w domu możliwe jest przy zachowaniu obowiązujących przepisów RODO.

Wszelkie uwagi związane z pobytem w domu należy zgłaszać przełożonej lub wyznaczonej do tego osobie.

W sytuacji podejrzenia krzywdy, popełnienia przestępstwa lub innych niewłaściwych zachowań za oficjalne zgłoszenie tego faktu odpowiedzialny jest organizator grupy, przełożona bądź wyznaczona osoba.

1.2. Procedury przyjmowania dzieci i/lub osób bezbronnych w domu zakonnym prowincji

1.2.1. Grupa zorganizowana (której udostępniamy pomieszczenia lub gdy sami jesteśmy organizatorem)

W przypadku grupy zorganizowanej opiekę nad dziećmi przebywającymi w domu zakonnym sprawuje organizator pobytu oraz wyznaczeni przez niego opiekunowie. Po uzyskaniu informacji o obowiązujących standardach ochrony dzieci wymagana jest akceptacja niniejszych standardów.

W przypadku grup koedukacyjnych należy zadbać o oddzielne zakwaterowanie chłopców i dziewcząt. Zaleca się, aby opieka nad dziećmi sprawowana była przez osoby tej samej płci.

Każde dziecko powinno mieć możliwość wykonywania czynności o charakterze intymnym w przystosowanych warunkach, chroniących jego intymność. Gdy z jakiegoś powodu dziecko/osoba bezbronna będzie wymagać wsparcia przy takiej czynności (np. po kontuzji w trakcie zabawy itp.), w pierwszej chwili pomaga opiekun grupy, a w dłuższej perspektywie, w zależności od potrzeby, opiekun lub osoba przygotowana do takiej usługi tej samej płci. Organizator winien zatroszczyć się o to, by rodzic/opiekun prawny dowiedział się o tym fakcie w jak najkrótszym czasie.

Opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co dzieci. W sytuacji wymagającej pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem (musi to być co najmniej dwóch dorosłych), członek personelu powinien o tym fakcie powiadomić kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie wyjazdu.

W sytuacjach wyjątkowych (np. młody uczestnik wycieczki boi się zasnąć w nocy i prosi opiekuna, by mu towarzyszył) organizator ocenia, na ile jest możliwe uzyskanie zgody rodzica/opiekuna prawnego. Jeśli nie ma takiej możliwości, prosi innego opiekuna wycieczki, by jako drugi dorosły, towarzyszył dziecku i troszczył się o to, by rodzic jak najszybciej dostał informację o tym, że taka sytuacja miała miejsce.

Podczas pobytu w domu zakonnym prowincji organizator winien przedstawić oświadczenia rodziców/opiekunów, zawierające również zgodę na wszystkie wyżej wymienione nadzwyczajne/wyjątkowe sytuacje. Rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem (w przypadku organizacji).

1.2.2. Goście indywidualni. Identyfikacja dzieci

Personel podejmuje wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą znajduje się w obiekcie.

Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy:

zapytać o tożsamość dziecka oraz o relację dziecka w stosunku do osoby, z którą przybyło do obiektu lub w nim przebywa. W tym celu można poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem w obiekcie. W przypadku braku dokumentu tożsamości można poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL);

w przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka i osoby dorosłej należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz dziecko;

jeśli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, należy zapytać, czy posiada dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (np. pisemne oświadczenie);

jeśli osoba dorosła nie posiada dokumentu zgody rodziców, należy poprosić o numer telefonu wyżej wymienionych, aby zadzwonić i potwierdzić przebywanie dziecka w obiekcie z obcą osobą dorosłą za wiedzą i zgodą rodziców/opiekunów prawnych;

w przypadku braku ustaleń można odmówić przyjęcia;

od momentu, kiedy pojawiają się pierwsze wątpliwości, personel powinien być uważny zarówno na dziecko, jak i osobę dorosłą, a o ile to możliwe starać się, by nie pozostali sami;

przełożony, który został powiadomiony o sytuacji, przejmuje rozmowę z osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.

w przypadku gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub o popełnieniu czynu na szkodę dziecka, przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę jak w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka (patrz rozdział 4).

Aby uniknąć sytuacji, w których osoba dorosła nie jest przygotowana (brak dowodu, legitymacji szkolnej lub innych dokumentów umożliwiających tę identyfikację) należy podczas przyjmowania rezerwacji poinformować osoby dorosłe podróżujące z dziećmi, że podczas rejestracji w obiekcie wymagane będzie okazanie dokumentu. Informacja o takim obowiązku jest umieszczona na stronie www.pddm.pl

2. Procedury dotyczące osób odpowiedzialnych za dom zakonny prowincji, siostry zakonne i pracowników

Osoby odpowiedzialne za dom i wszystkie osoby zaangażowane w bezpośrednią opiekę nad dziećmi są zweryfikowane pod względem kontaktu z dziećmi.

Wszystkie osoby zaangażowane w funkcjonowanie domu zobowiązane są do zachowania obowiązujących norm zachowania wobec gości i dzieci (wymienionych w kodeksie zachowań).

Osoby odpowiedzialne za dom raz na rok przechodzą odpowiednie szkolenia z zakresu ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz zasad interwencji w sytuacji podejrzenia zaistnienia przestępstwa.

2.1. Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi/osobami bezbronnymi

Weryfikacja przewidziana prawem dotyczy odpowiedzialnych za dom, delegowanych do posługi opiekuńczo-wychowawczej oraz innych osób zatrudnianych w dziele mających kontakt z dziećmi. W celu weryfikacji wymagane jest:

przedłożenie przełożonej przy przyjmowaniu posługi lub pracy (zatrudnianych od dn. 15 lutego 2024 r.) zaświadczenia o niekaralności (w tym głównie, jeśli chodzi o przestępstwa określone w art. 189a k.k. – handel ludźmi, art. 207 k.k. – znęcanie oraz w ustawie z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii) – por. art. 21. 3 Ustawy;

sprawdzenie przez przełożoną, czy osoba przyjmowana do dzieła (od dn. 15 lutego 2024 r.) figuruje w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym;

osoby zatrudnione i posługujące w domu wcześniej (przed 15 lutego 2024 r.) oraz te, które nie pełnią funkcji wychowawczych wśród dzieci, należy prosić o podpisanie oświadczenia, że nie były skazane za przestępstwa związane z przemocą i przestępstwa przeciwko wolności seksualnej w stosunku do dzieci;

osoby, które w ostatnich dwudziestu latach mieszkały poza Polską, są zobowiązane do przedłożenia informacji z rejestrów karnych tych państw, w których przebywały, lub kartę karną bądź odpowiednie oświadczenie, jeśli w prawie tych państw takie regulacje nie występują, według wzoru (przykładowe oświadczenia znajdują się Załącznikach).

Przeszkolenie posługujących w domu zakonnym obowiązuje:

Przy przyjmowaniu do pracy/wolontariatu szkolenie ma charakter informacyjny. Należy wtedy jasno ustalić, jaką wiedzę powinni posiadać pracownicy, a jaką wolontariusze z zakresu:

- własnej kompetencji emocjonalnej i społecznej;
- komunikacji i rozwiązywania konfliktów;
- strategii działania sprawców wykorzystywania seksualnego w instytucjach i różnych form przemocy;
- konsekwencji doświadczanej przemocy;
- czynów karalnych według aktualnego ustawodawstwa.

Realizuje się to na podstawie odpowiedniego wywiadu przy pomocy kwestionariusza własnego domu oraz rozmowy instruktażowej z odpowiedzialnym za dzieło.

Obowiązujący zakres szkoleń w temacie ochrony dzieci i osób bezbronnych oraz prowadzący szkolenia: wszystkie osoby posługujące w domach zakonnych prowincji, niezależnie od formy zatrudnienia, w tym i te, które nie podejmują pracy wychowawczej, zobowiązane są do szkoleń na temat: przyjętych standardów – kodeks zachowań, procedury i inne zagadnienia z tym związane. Jest to szkolenie przeprowadzone przed przyjęciem do pracy;

w aktualnej sytuacji – należy uzupełnić szkolenia również wobec tych, którzy nie przeszli takiego szkolenia;

w sytuacji, w której zmieniają się zasady w danym miejscu, należy je przedstawić wszystkim już pracującym.

Ten zakres szkoleń może prowadzić osoba odpowiedzialna w danej placówce za prewencję.

Siostry zakonne, pracownicy i wolontariusze pełniący funkcje opiekuńczo-wychowawcze w domach zakonnym prowincji dodatkowo zobowiązani są odbyć szkolenia (charakter stały) o następującej treści:

- rodzaje przemocy (w tym przemoc rówieśnicza);
- jak rozpoznać symptomy przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
- strategię działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
- jak rozmawiać z dzieckiem/nastolatkiem/osobą bezbronną na temat krzywdy;
- zagrożenia i ochrona przed szkodliwymi treściami w Internecie;
- dodatkowe, obowiązkowe w danej placówce/miejscu duszpasterskim.

Każda osoba pracująca z dziećmi i młodzieżą powinna mieć zaświadczenie o tym, że takie szkolenie ukończyła.

Można skorzystać z pomocy e-learningowych szkoleń COD dla dorosłych i młodych liderów zakończonych egzaminem i certyfikatem.

Ten rodzaj szkolenia prowadzą osoby odpowiednio do tego przygotowane i posiadające delegację swoich przełożonych do pełnienia takich zadań.

Każda osoba pracująca z dziećmi co dwa lata uczestniczy w jednodniowym szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną w prowincji za prewencję, ewentualnie jest wskazana przez odpowiedzialny zespół za prewencję w Kościele w Polsce.

Osoby odpowiedzialne w konkretnym domu zakonnym prowincji za prewencję poza wspomnianą wyżej wiedzą, powinny mieć także tę na temat:

- budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych;
- procedur prawnych (kanonicznych i prawno-karnych);
- czynników ryzyka i czynników ochronnych w domu zakonnym prowincji;
- sklepów (Centrów Apostolstwa Liturgicznego); placówek pomocowych w danym środowisku;
- inne, ustalone dla danego środowiska.

Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w prowincji. Na szkolenia zaprasza osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Każda osoba przed wyznaczeniem jej na odpowiedzialną za prewencję w danym domu powinna przejść szkolenie z ww. tematów.

Osoby odpowiedzialne za prewencję w danym domu zakonnym uczestniczą raz w roku w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję w prowincji zgromadzenia.

3. Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania

3.1. Wiedza o tym, jakie zachowania są już krzywdą, a jakie niewłaściwym zachowaniem

Najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę dzieci wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności. Niniejsze zasady koncentrują się na ochronie dzieci przed wykorzystaniem seksualnym, z którym powiązane są takie zjawiska jak: wykorzystanie fizyczne, wykorzystanie psychiczne, cyberprzemoc, zaniedbanie.

Odrębną kategorią są niewłaściwe zachowania, do których w domach zakonnych prowincji możemy zaliczyć:

- pojawienie się gościa w obiekcie z dzieckiem, z którym wcześniej nie meldował się w recepcji;
- gość posiada ze sobą gadżety czy przedmioty, które mogą być przekazywane dzieciom jako prezenty;
- brak bagażu albo bardzo mały bagaż (podręczna torba/aktówka) osoby dorosłej, która przyjeżdża z dzieckiem;
- podczas rejestracji dziecko wydaje się niespokojne, zestresowane czy zmuszone do przebywania w obiekcie z osobą dorosłą.
- brak wiedzy ze strony dziecka o tym, gdzie jest albo gdy pytane o cel podróży podaje niespójne odpowiedzi.
- zabranianie przez gościa meldującego się z dzieckiem, nawiązania recepcjoniście bezpośredniego kontaktu z dzieckiem – odpowiada za dziecko, nie dopuszczanie dziecka do głosu. wynajęcie pokoju z dzieckiem, w którym jest mniej łóżek niż meldowanych osób, np. łóżko małżeńskie;
- przyjście dziecka do obiektu późnym wieczorem lub w czasie, w którym powinno być ono w szkole;
- ubiór dziecka nieodpowiedni do pogody albo nieadekwatny względem osoby dorosłej, z którą przyjechało do obiektu;
- zachowanie osoby dorosłej wobec dziecka w sposób nacechowany seksualnie, a relacja między osobą dorosłą a dzieckiem nie wydaje się naturalna i opiekuńcza;
- dziecko sprawia wrażenie, jakby było pod wpływem środków odurzających lub alkoholu (zaburzony i błędny wzrok, problem z utrzymaniem równowagi, niewyraźna mowa, brak reakcji na bodźce).
- w pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się tylko z dzieckiem znajduje się dużo banknotów/gotówki (może świadczyć o nielegalnych płatnościach) lub w dużej liczbie komputery, telefony komórkowe, czytniki do kart płatniczych, lub duże ilości alkoholu czy narkotyków.
- w pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się tylko z dzieckiem, znajdują się prezerwatywy lub inne przedmioty odnoszące się do sfery seksualnej;

- w pokoju znajdują się ubrania dziecięce albo zabawki, mimo że dziecko nie zostało zameldowane w obiekcie;
- brak zgody na sprzątanie pokoju przez cały pobyt gościa;
- dziecko przez dłuższy czas jest pozostawione w pokoju bez opieki lub nie wychodzi z niego;
- utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) bez pisemnej jego zgody i zgody jego rodzica czy opiekuna.

Wystąpienie niektórych zdarzeń nie oznacza automatycznie, że dochodzi do krzywdzenia małoletniego. Ważne jest, żeby zachować czujność i zwracać uwagę na sytuacje, które wzbudzają niepokój. Sytuacją niepokojącą będzie na pewno taka, w której relacja osoby dorosłej i dziecka nie wydaje się swobodna i opiekuńcza.

3.2. Zasady postępowania w sytuacji domniemanej krzywdy lub niewłaściwego postępowania (*ad intra*)

Każdy członek personelu domu zakonnego, który został poinformowany o podejrzeniu przemocy wobec dziecka, jest zobowiązany do podjęcia adekwatnych działań zgodnie z niniejszą procedurą.

Wiadomość o doznanej przez dziecko krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł: nigdy nie wolno jej lekceważyć, zawsze trzeba ją weryfikować i próbować wyjaśnić.

Należy pamiętać, że:

- osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku krzywdzenia dziecka, powinna go z uwagą wysłuchać, ale nie jest upoważniona do wydawania decyzji i osądów; jest to zadanie organów oraz instytucji, do których sprawa zostanie skierowana;
- każdy z pracowników/siostr zakonnych, który/a podejrzewa krzywdę na szkodę dziecka, ma obowiązek zgłoszenia tego faktu przełożonemu lub osobie przez niego wyznaczonej;
- wszystkie podejrzenia i zarzuty powinny być traktowane poważnie i trzeba na nie reagować zgodnie z procedurami przewidzianymi w niniejszym dokumencie, wynikającymi z prawa kanonicznego i państwowego oraz współpracować z właściwymi organami państwowymi i kościelnymi w zakresie ich kompetencji.

Rozmowa z osobą zgłaszającą krzywdę, jeśli jest nią osoba pokrzywdzona:

Pierwszym celem rozmowy winno być danie poczucia wsparcia i bezpieczeństwa oraz zrozumienia osobie skrzywdzonej, a jednocześnie, na miarę możliwości, pozyskanie informacji o faktycznych lub prawdopodobnych okolicznościach zaistnienia niewłaściwej sytuacji.

Prowadząc rozmowę z osobą poszkodowaną, trzeba pamiętać, by:

- zachować spokój, szacunek i empatię w stosunku do osoby zgłaszającej;
- nastawić się głównie na aktywne i wspierające słuchanie;
- nie okazywać wątpliwości co do wiarygodności osoby lub jej wypowiedzi;
- nie zadawać zbędnych pytań i nie domagać się szczegółów (zwłaszcza natury intymnej), jeśli sama osoba pokrzywdzona o tym nie opowiada;
- dostosować się do rytmu i poziomu otwarcia osoby pokrzywdzonej, nie przymuszać jej do mówienia, nie przyspieszać i nie sugerować niczego własnymi pytaniami;
- nie obiecywać jej tego, czego nie będziemy mogli zrobić, a co może nam utrudnić udzielenie pomocy (np. zachowania rozmowy w tajemnicy);
- zapewnić o naszym wsparciu i pomocy także po zakończeniu rozmowy;
- omówić ogólnie możliwości dalszej współpracy oraz form kontaktu.

Jeśli zgłoszenia dokonuje osoba inna niż poszkodowana (świadek zdarzenia, powiernik osoby skrzywdzonej, inny członek danej grupy), która ma wiedzę o zaistniałych wydarzeniach, należy skoncentrować się na ustaleniu faktów, okoliczności zdarzenia i osób biorących w nim udział.

Fakt zgłoszenia musi zostać udokumentowany sporządzeniem notatki służbowej, w której na miarę możliwości zostaną określone podstawowe informacje, takie jak: imię i nazwisko zgłaszającego i jego dane teleadresowe, data czynu lub okres, w jakim do niego doszło, imię i nazwisko oraz wiek pokrzywdzonego i domniemanego sprawcy, zwięzły opis wyrządzonej krzywdy. Notatka służbowa winna być podpisana przez sporządzającego oraz przez osobę zgłaszającą.

Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą odpowiedzialną za przemoc, w tym przemoc seksualną wobec dziecka jest osoba związana z domem zakonnym prowincji, należy wówczas na czas przeprowadzania postępowania wyjaśniającego podjąć adekwatne działania personalne w stosunku do tej osoby, by odsunąć ją od czynności wymagających kontaktów z dziećmi, nie narażając jej na utratę reputacji.

W zależności od okoliczności procedowanie dalszego trybu postępowania wyjaśniającego i prewencyjnego spoczywa na osobach odpowiedzialnych za daną grupę lub ośrodek, stosownie do posiadanych kompetencji. Styl reagowania winien być zawsze dostosowany do aktualnych potrzeb, zwłaszcza osoby pokrzywdzonej, a także musi uwzględniać nie tylko normy opisane w niniejszych standardach, ale również i normy prawa państwowego i kościelnego z właściwymi organami w zakresie ich kompetencji.

4. Zasady zgłaszania

W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika lub inną osobę dorosłą (rodzic/opiekun), osoba, która powzięła tę informację powinna niezwłocznie poinformować o tym fakcie osobę odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń w danym domu: przełożoną lub osobę przez nią wyznaczoną,

Jeżeli zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, osoba, która powzięła wiadomość na ten temat, powinna niezwłocznie powiadomić policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112, podając dane własne, dane dziecka (o ile to możliwe), miejsce pobytu dziecka oraz opis okoliczności sprawy. Następnie powinna powiadomić osobę odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń w danym domu lub osobę przez nią wyznaczoną, która powinna podjąć dalsze czynności.

W przypadku, gdy osoba skrzywdzona jest uczestnikiem zorganizowanej grupy korzystającej z usług domu zakonnego prowincji, wówczas o fakcie krzywdy informuje się osobę odpowiedzialną, pod której opieką ona się znajduje. W kompetencji tej osoby leży podjęcie dalszych czynności i zgłoszeń (powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych dziecka).

Fakt zgłoszenia powinien być udokumentowany w notatce służbowej. Osoba przyjmująca zgłoszenie ma obowiązek uruchomić oficjalną procedurę działania prewencyjnego.

Jeśli dziecko jest pod opieką osoby dorosłej, wówczas jej obowiązkiem jest uruchomienie procedur interwencyjnych. W obu wyżej wymienionych przypadkach jest to zasada, jeżeli opiekun/opiekunowie nie są wskazani jako sprawcy.

Po przeprowadzeniu rozmowy na temat zaistnienia ewentualnej krzywdy należy działać bez zwłoki, zgodnie z opisaną procedurą.

Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego, należy zwrócić się do delegata diecezji lub prowincji miejsca, któremu podlega podejrzany. Na tę okoliczność należy sporządzić oświadczenie o oficjalnym potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez delegata.

Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa państwowego, należy bezzwłocznie powiadomić stosowne organy (policja lub prokuratura). Może to uczynić osoba do tego wyznaczona w danym domu zakonnym, organizator grupy. Pierwszym odpowiedzialnym za formalne zgłoszenie lub koordynację tego faktu jest zawsze organizator danej grupy.

Dokumentacja postępowań wyjaśniających zgłoszenia lub podejrzenia dotyczące aktów przemocy albo wykorzystania dziecka powinna być przechowywana w archiwum tajnym prowincji Zgromadzenia jako informacja niejawna.

Do dokumentacji dołącza się oświadczenie uzyskane od organizatora pobytu danej grupy potwierdzające, że posiada wszelkie zgody wymagane na wyjazd z dziećmi. (Załącznik nr 5)

W sytuacji ujawnienia krzywdy przełożona domu zakonnego zobowiązuje się udostępnić odrębne pomieszczenie dla osoby pokrzywdzonej oraz listę miejsc, w których można uzyskać pomoc psychologiczną lub prawną (Załącznik nr 6).

Przełożona domu zakonnego lub osoba przez nią wyznaczona zobowiązuje się udzielić wsparcia pokrzywdzonym poprzez pomoc duszpasterską lub psychologiczną, gdy doszło do ujawnienia krzywdy w trakcie organizowanych przez Zgromadzenie spotkań/rekolekcji.

4.1. Procedura postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania

Informacja o standardach funkcjonowania i ochronie dzieci (w wersji pełnej i skróconej dla dzieci) znajduje się na stronie internetowej Zgromadzenia oraz w publicznym miejscu wewnątrz domów zakonnych prowincji, aby każdy mógł się z nią zapoznać.

Zgodnie z regulaminem prowincji na pobyt dziecka w domu zakonnym prowincji należy uzyskać pisemną zgodę rodziców/opiekunów prawnych, po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami Zgromadzenia.

W przypadku ujawnienia niewłaściwego zachowania należy porozmawiać z osobą, która dopuściła się tego czynu, i wyjaśnić, że na terenie domu zakonnego prowincji obowiązuje kodeks zachowań, który ma zapewnić dzieciom i osobom bezbronnym korzystającym z domu zakonnego prowincji bezpieczeństwo i każdy jest zobowiązany do jego przestrzegania. W zależności od rodzaju zaistniałej (niewłaściwej) sytuacji należy uruchomić adekwatne działania, zgodne z przyjętymi regulami podejmowania interwencji.

4.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy dokonywać identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą przebywa w domu zakonnym prowincji.

W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanym, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana przez siostrę zakonną lub pracownika recepcji.

Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w domu zakonnym, należy podjąć działania wyjaśniające, które omówiono już wcześniej.

W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu dzieciom korzystającym z domu zakonnego prowincji bezpieczeństwa i została opracowana w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi działającymi w tym przedmiocie.

Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za czas poświęcony na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką i jeszcze raz podkreślić, że procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom.

W przypadku, gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy dyskretnie powiadomić przełożoną (o ile jest w tym czasie na terenie domu). Aby nie wzbudzać podejrzeń, można np. powołać się na konieczność skorzystania ze sprzętów w innym pomieszczeniu, prosząc osobę dorosłą, aby poczekała wraz z dzieckiem w holu, lub innym miejscu.

Od momentu, kiedy pojawiły się pierwsze wątpliwości, zarówno dziecko, jak i osoba dorosła powinni być pod stałą obserwacją personelu i nie powinni zostawać sami.

Przełożona, która została powiadomiona o sytuacji, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub w razie wątpliwości przejmując rozmowę z podejrzaną osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.

W przypadku, gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, przełożona zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.

W przypadku, gdy świadkami nietypowych i/lub podejrzanych sytuacji są siostry zakonne lub pracownicy innych działów domu zakonnego, powinni oni o tym niezwłocznie zawiadomić przełożoną, która zadecyduje o podjęciu odpowiednich działań.

W zależności od sytuacji i miejsca przełożona weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia policję.

4.3. Procedura postępowania w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka

Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w domu zakonnym prowincji jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności telefon

wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (siostra zakonna/pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje przełożoną danego domu zakonnego.

#Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje m.in. wtedy, gdy:

dziecko ujawniło siostrze zakonnej lub pracownikowi domu zakonnego prowincji fakt krzywdzenia;

siostra zakonna/pracownik zaobserwował krzywdzenie;

dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie i/lub popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie, np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.

#W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z domu zakonnego prowincji.

#W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzewanej. W takiej sytuacji, do czasu przybycia policji, należy w miarę możliwości trzymać tę osobę w osobnym pomieszczeniu z dala od widoku innych gości.

#W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką siostry zakonnej/pracownika do czasu przyjazdu policji.

#W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa powiązanego z kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (nasienie, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości zabezpieczyć ślady przestępstwa do czasu przyjazdu policji.

#Po odebraniu dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i na wniosek służb przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.

#Po interwencji należy opisać zdarzenie w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie przeznaczonym do tego celu.

5. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym

W przypadku faktu ujawnienia krzywdy dziecka nie wystarczy jedynie zgłoszenie tego wydarzenia do odpowiednich służb. Należy objąć pomocą osobę pokrzywdzoną, jej rodzinę oraz innych świadków krzywdy, których to zdarzenie również głęboko dotyka. Jest to długofalowy proces, w który mogą być zaangażowane różne osoby ze środowiska dziecka (osoba zaufania, szkolny psycholog, pedagog, nauczyciele, którzy mają wiedzę o zdarzeniu). Często potrzebna jest również specjalistyczna pomoc zewnętrzna. W centrum wszystkich działań powinno być dobro dziecka. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym leży po stronie organizatora wyjazdu. Jeśli któryś z domów zakonnych prowincji jest organizatorem, wówczas zapewnienie takiego wsparcia leży po stronie sióstr zakonnych i pracowników obiektu. Jest ono doraźne i dotyczy momentu, od kiedy wydarzenie zostało ujawnione i zgłoszone, do chwili interwencji policji i przekazania dziecka opiekunom. Należy również uwzględnić zapewnienie pomocy duszpasterskiej.

5.1. Pomoc osobie bezpośrednio skrzywdzonej

Ważne, by w tym momencie osoba towarzysząca osobie skrzywdzonej zwróciła przede wszystkim uwagę na: zmniejszenie lęku, budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania poprzez objęcie jej opieką, okazanie troski, stworzenie przestrzeni do słuchania, odciążanie z poczucia winy, jeśli ono występuje; pozwolenie na odreakowanie trudnych emocji.

5.2. Pomoc osobom bliskim osoby skrzywdzonej

Ze strony prowincji ważne jest przekazanie opiekunom osoby skrzywdzonej wszystkich znanych informacji o krzywdzie, jakiej doznało ich dziecko, a także poinformowanie o instytucjach, fundacjach lub osobach, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia, także wsparcia duchowego, jeśli zachodzi taka potrzeba.

5.3. Pomoc środowisku rówieśniczemu, w którym dokonana się krzywda (tzw. „ofiaram wtórnym”)

W przypadku tak poważnego zdarzenia, jakim jest krzywda dziecka, należy pamiętać o osobach, które były świadkami wydarzenia lub mają informacje na jego temat, na przykład o pozostałych uczestnikach grupy młodzieżowej czy innych gościach domu zakonnego prowincji. Wsparcie dla świadków musi być okazywane z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać dobra skrzywdzonej osoby. Formą pomocy, którą należy zaproponować, jest wskazanie instytucji zewnętrznych oraz numerów telefonów zaufania, gdzie można uzyskać wsparcie (załącznik nr 6).

Placówka powinna w widocznym miejscu udostępnić spis miejsc, gdzie można uzyskać pomoc.

ZAŁĄCZNIK 1

ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI SIOSTRA ZAKONNA/PRACOWNIK/ WSPÓŁPRACOWNIK – DZIECKO/OSOBA BEZBRONNA

Kodeks dobrych praktyk jest narzędziem służącym eliminowaniu ryzyka krzywdzenia dzieci, a jego przestrzeganie pozwala zminimalizować ryzyko złego traktowania w relacjach z dziećmi. Celem kodeksu jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom przebywającym na terenie domu zakonnego, siostrom zakonnym oraz osobom zatrudnionym
- udzielenie rodzicom lub prawnym opiekunom dzieci moralnej pewności co do stosowania w praktyce najwyższych standardów bezpieczeństwa.

Nietykalność cielesna dzieci oraz osób bezbronnych jest nienaruszalna. Niedozwolone jest stosowanie kar cielesnych i od tej zasady nie ma wyjątków. Niedopuszczalne są również wszelkie zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymnych.

Wszyscy mają prawo do bycia traktowanymi z jednakową troską.

Nie może być ze strony kogokolwiek tolerancji wobec zachowań, które byłyby krzywdzeniem innych, niezależnie od źródła takiej krzywdy.

Miejscem spotkań z dziećmi, zwłaszcza w pojedynkę, są miejsca neutralne i łatwo dostępne. Jeżeli zaistnieje potrzeba takiego spotkania z duchownym, siostrą zakonną lub inną osobą dorosłą, powinni oni zatroszczyć się o jego transparentność.

Zabrania się częstowania podopiecznych alkoholem, papierosami, środkami psychoaktywnymi oraz tolerowania ich używania. Również personel sprawujący opiekę nad dziećmi nie może być pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

W pracy z dziećmi duchowni, siostry zakonne oraz świeccy powinni używać środków, języka i metod adekwatnych do wieku dzieci. Takie same zasady powinny obowiązywać w świecie wirtualnym. W żadnym wypadku nie wolno wykorzystywać materiałów zawierających przemoc oraz treści o charakterze seksualnym lub moralnie wątpliwych.

Wszystkim przysługuje prawo do prywatności. W szczególności sposób prawo to winno być respektowane w szatniach, łazienkach i toaletach. W wymienionych wyżej miejscach nikt nie może ingerować w prywatność wychowanków. W żadnym wypadku nie wolno wykonywać im zdjęć ani nagrywać. Należy także zadbać o to, by zdjęć i filmów nie robili sobie nawzajem sami wychowankowie.

Nikt nie może wyręczać dzieci lub osób bezbronnych ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są oni w stanie wykonać te czynności samodzielnie. Jeżeli sami, ze względu na wiek albo własne ograniczenia, nie są w stanie wykonać tych czynności samodzielnie, pomocy zawsze powinni udzielać świeccy, najlepiej tej samej płci. W tym wypadku wymagana jest uprzednia zgoda rodziców/opiekunów.

Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania z siostrą zakonną/członkiem personelu, spotkanie to nie może odbywać się w warunkach odizolowanych. Informacja o czasie i miejscu spotkania winna być przekazana innej siostrze. W razie możliwości siostra zakonna/członek personelu przeprowadzający tego rodzaju spotkanie powinien zatroszczyć się o transparentność (przeszklone drzwi lub ściany pomieszczenia, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, otwarte drzwi itp.).

Zaleca się unikania składania wizyt w pokojach dzieci. Miejsca te nie są również właściwym środowiskiem do odbywania przez siostry zakonne/personel rozmów z dziećmi. Należy bezwzględnie unikać wysyłania lub zapraszania z jakiegokolwiek innego powodu dzieci do pomieszczeń prywatnych.

Wszelkie podejrzenia dotyczące nieodpowiednich zachowań sióstr zakonnych, pracowników i współpracowników wobec dzieci są bezzwłocznie wyjaśniane.

ZAŁĄCZNIK 2

ZASADY KORZYSTANIA Z INTERNETU

Przegląd zagrożeń

Zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci online stale się rozwijają, ale możliwe jest wskazanie ich otwartego katalogu sygnalizując, na co w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę. Poniżej przedstawiono przykłady zagrożeń.

Narażenie na treści nielegalne, czyli m.in.:

materiały przedstawiające seksualne wykorzystanie dziecka

materiały przedstawiające twardą pornografię

treści propagujące rasizm i ksenofobię

inne nielegalne treści – treści nie dotyczące żadnej z powyższych kategorii, ale skierowane przeciwko bezpieczeństwu dzieci, na przykład: propagowanie lub pochwalanie zachowań o charakterze pedofilskim, materiały utrwalające wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej przy użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub podstępnej albo rozpowszechnianie bez jej zgody, treści pornograficzne udostępniane dziecku, uwodzenie dziecka poniżej 15 r.ż. przez Internet, tzw. child grooming, zjawisko szantażu na tle seksualnym (określane również jako „sextortion”).

Narażenie na treści szkodliwe i nieodpowiednie do wieku, do których zalicza się m.in. treści obrazujące przemoc, obrażenia fizyczne, prezentujące drastyczne sceny, śmierć, okrucieństwo wobec zwierząt, treści nawołujące do podejmowania działań autodestrukcyjnych, treści nawołujące do przemocy, przestępczości, radykalizacji (również sekty) i ekstremizmu, patostreamy, treści dyskryminacyjne oraz pornograficzne.

Narażenie na szkodliwe i nieodpowiednie kontakty online oraz usługi online

Narażenie na szkodliwe i ryzykowne zachowania. Do zachowań takich zalicza się m.in. podejmowanie wyzwań online, seksting, wywieranie presji, stosowanie przemocy z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Domy zakonne prowincji są zobowiązane podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Mają też zapewnić warunki bezpiecznego korzystania z sieci Wi-Fi (w domach zakonnych prowincji nie istnieje możliwość korzystania z Internetu przy komputerach). Niniejszy punkt nie dotyczy sytuacji, w których uczestnicy korzystają z Internetu poprzez własne urządzenia umożliwiające bezpośredni dostęp do sieci.

Upoważniony do nadzoru opiekun ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu i nad tym czuwać.

Niezależnie od wieku internauty niedozwolone jest korzystanie w Internecie z treści sprzecznych z zasadami prawa państwowego lub etyki i moralności chrześcijańskiej.

W domach zakonnych prowincji została wdrożona bezpieczna konfiguracja sieci Wi-Fi i ustawienia zabezpieczające w routerze.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy (w związku z korzystaniem z internetu) zostanie uzyskana informacja, że dziecko jest krzywdzone, należy podjąć wszelkie działania mające na względzie jego dobro:

Każde zgłoszenie/ przypadek ujawnienia treści szkodliwych lub nieodpowiednich do wieku powinno zostać zarejestrowane, przeanalizowane oraz odpowiednio udokumentowane. W analizie zdarzenia powinien znaleźć się dokładny opis zdarzenia, wskazanie osób uczestniczących i/lub podjętych działań w celu identyfikacji sprawcy oraz materiały dokumentujące zdarzenie. Zabezpieczenie tych dowodów powinno się odbywać z poszanowaniem praw dziecka, w tym prawa do prywatności. Dowody powinny zostać zabezpieczone i opisane (data otrzymania, treść wiadomości, dane nadawcy tj. nazwa użytkownika, adres email, adres strony WWW). Zgromadzony materiał dowodowy należy przekazać Policji.

W celu usunięcia z Internetu nielegalnych, kompromitujących lub krzywdzących materiałów należy poinformować rodziców/opiekunów o możliwościach ich usunięcia we współpracy z Dyżurnet.pl oraz o trybie zgłaszania takich treści poprzez formularz na stronie, na której materiał został opublikowany.

Działania wobec uczestników zdarzenia z zakresu naruszenia bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni, powinny być dedykowane zarówno osobom pokrzywdzonym, sprawcom, jak i świadkom zdarzenia (z uwagi na zróżnicowany charakter incydentu).

Podejmowane działania powinny być dostosowane do sytuacji oraz przebiegały w proponowanej kolejności:

- rozmowa z uczestnikiem zdarzenia odpowiednia do charakteru zdarzenia oraz roli uczestnika (pokrzywdzony/sprawca/świadek). Nie należy stosować języka przekierowującego winę i odpowiedzialność za zdarzenie na osobę pokrzywdzoną.
- powiadomienie rodziców/opiekunów uczestników zdarzenia oraz informowanie ich o podejmowanych działaniach i ewentualnych konsekwencjach regulaminowych oraz przedstawienie propozycji wsparcia.
- powiadomienie policji/sądu rodzinnego w przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego .
- otoczenie wsparciem i opieką psychologiczno-pedagogiczną uczestników zdarzenia.

ZAŁĄCZNIK 3

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT, INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*.
4. Proszę wpisać państwo/państwa:

-
1. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
 2. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
 3. Oświadczam, że prawo państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.
 4. Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.
 5. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.
 1. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZAŁĄCZNIK 4

OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECI

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,.....
(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę dziecka i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Oświadczam, że jestem świadomy(-a) konsekwencji złożenia nieprawdziwego oświadczenia.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 5

OŚWIADCZENIE ORGANIZATORA REKOLEKCJI

OŚWIADCZENIE

Działając w imieniu organizatora rekolekcji dla dzieci,
tj.....

.....
(wpisać pełną nazwę organizatora rekolekcji wraz z danymi adresowymi)

organizowanych w dniach od.....do..... w.....
(wpisać dane ośrodka, w którym odbywają się rekolekcje)

oświadczam, że organizator posiada wszelkie zgody i dokumenty wymagane przepisami prawa na wyjazd z osobami niepełnoletnimi, w tym w szczególności pisemnymi zgodami udzielonymi przez rodziców lub opiekunów prawnych małoletnich*.

.....
Miejscowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* Podstawa prawna oświadczenia: Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.).

ZAŁĄCZNIK 6

WAŻNE KONTAKTY

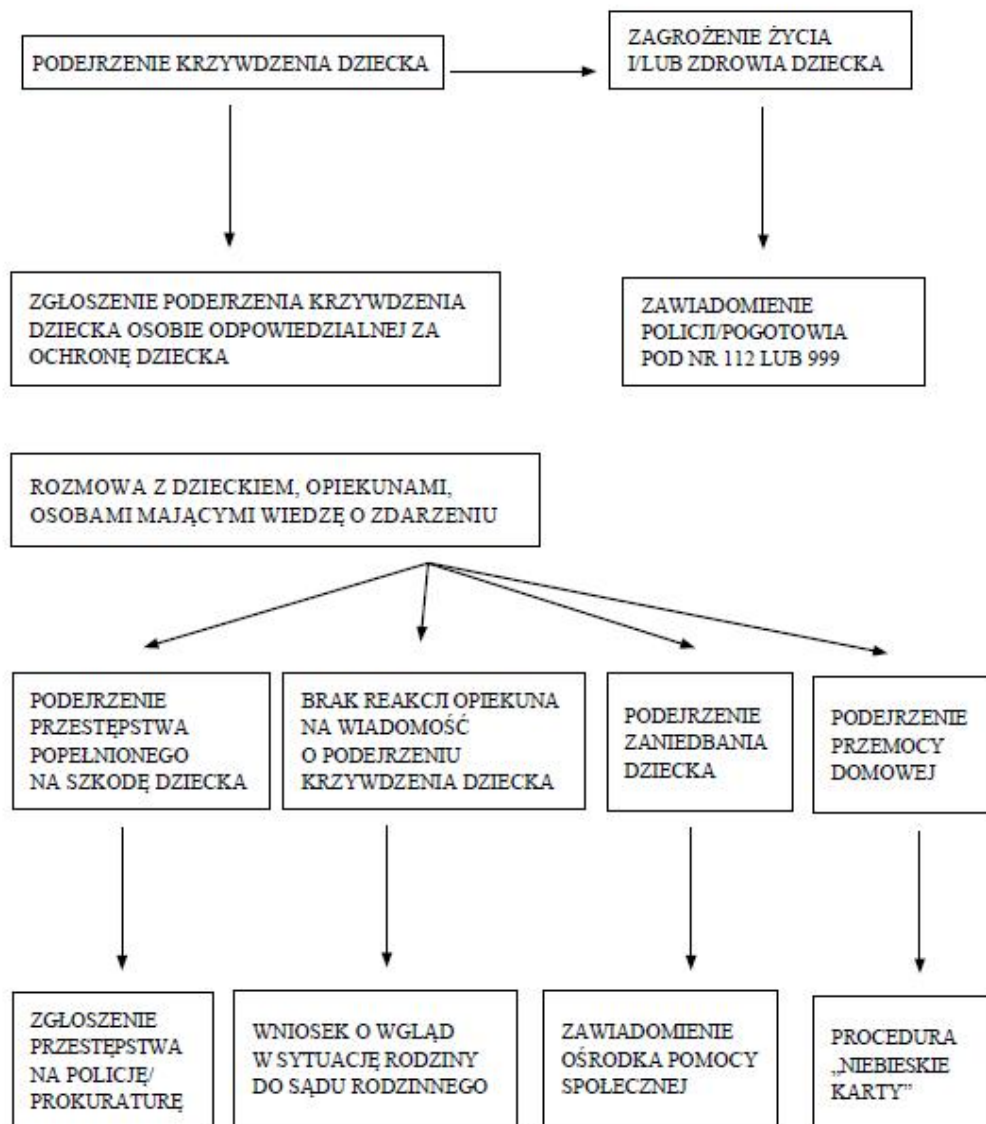
Jeśli potrzebujesz pomocy lub rozmowy, chcesz chronić siebie, dziecko lub rodzinę:

Osoba/instytucja	Telefon	e-mail
Centrum Ochrony Dziecka	+48 785 032 106	pomocod@ignatianum.edu.pl
Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę	800 100 100 116 111	telefon dla dorosłych zaniepokojonych sytuacją dziecka poniedziałek-piątek 12.00 – 15.00 800 100 100 Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży 24 h
Rzecznik Praw Dziecka	800 12 12 12 22 583 66 00	rpd@brpd.gov.pl
Policja		

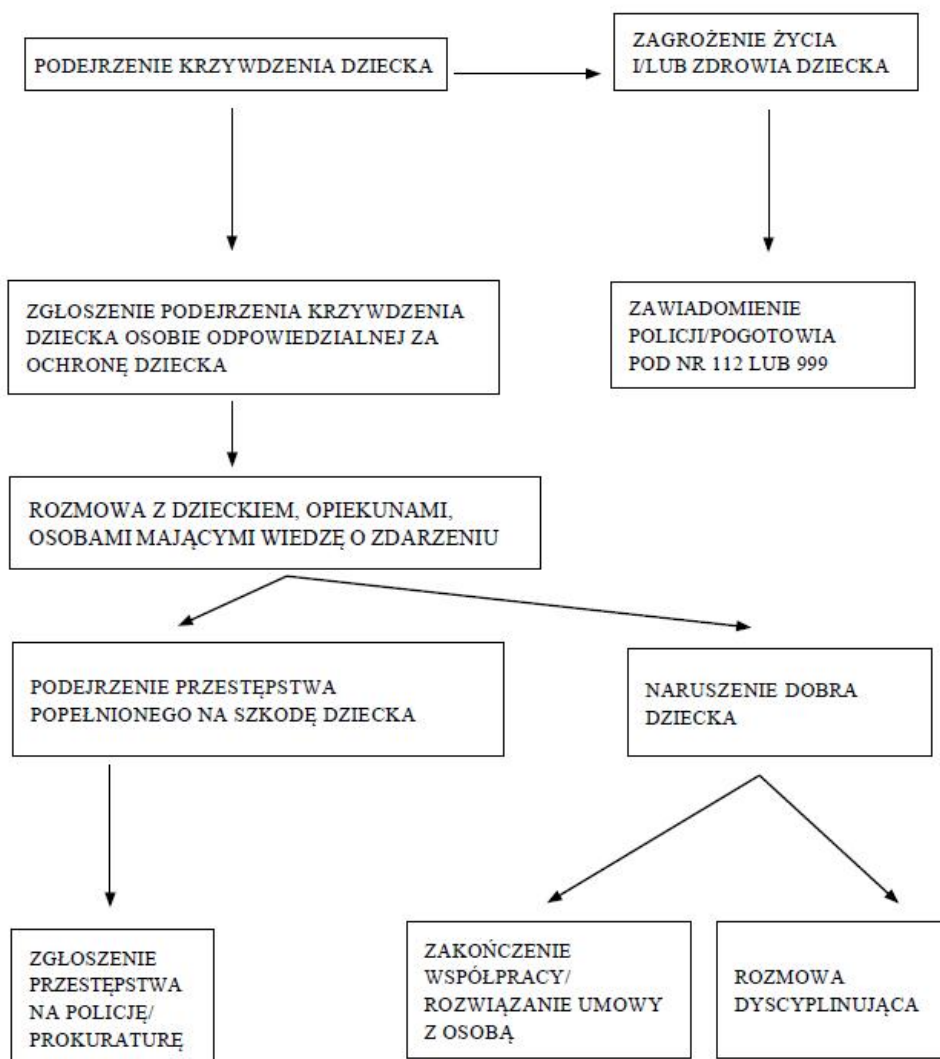
ZAŁĄCZNIK 7

SCHEMATY PROCEDUR INTERWENCJI

SCHEMAT INTERWENCJI – KRZYWDZENIE ZE STRONY OPIEKUNA

SCHEMAT INTERWENCJI – KRZYWDZENIE ZE STRONY CZŁONKA PERSONELU

SCHEMAT INTERWENCJI – KRZYWDZENIE RÓWIEŚNICZE

